

1 **Diskussionsgrundlag for Danske Kirkers Råds medlemskirker**
2 **ved deres drøftelse af 'de fra Folkekirken afvigende**
3 **trossamfunds forhold'.**

4
5 **Hvad ønsker vi som danske kirker, der skal være gældende lov, hvis eller når der i**
6 **folketinget fremsættes et forslag om at opfylde Grundlovens § 69: 'De fra**
7 **Folkekirken afvigende trossamfunds forhold ordnes nærmere ved lov'?**

8
9
10 **Følgende oplæg, der er udarbejdet af arbejdsgruppen 'Frihed og Lige Vilkår',**
11 **tilsendes kirkerne med henblik på drøftelse i perioden**
12 **medio april til primo august 2013**

13
14
15 **Indholdsfortegnelse**

16
17
18 **1.0. Indledning**

19 1.1. Målsætning

20 **2.0. Baggrund**

21 2.1. "At forene sig i samfund for at dyrke Gud" (§ 67)

22 2.2. Trossamfundenes "forhold ordnes nærmere ved lov" (§ 69)

23 **3.0. Registrering og afregistrering af trossamfund**

24 3.1. Gældende praksis

25 3.2. Fremtidig praksis

26 **4.0. Grundregistrering af trossamfund**

27 4.1. Rettigheder og pligter for alle registrerede trossamfund

28
29 **5.0. Rettigheder og pligter, gældende for trossamfund, der herudover**
30 **opfylder særlige betingelser**

31 5.1. Ministerialbogsførende trossamfund

32 5.2. Vielsesbemyndigelse

33 5.3. Opkrævning af medlemsbidrag

34 5.4. Offentlige tilskud

35 5.5. Statens uddannelsesstøtte

36 5.6. Udenlandske forkyndere

37
38 **6.0. Opsamling**

39 **7.0. Henvisninger og bilag**

41 1.0. Indledning

42 Det er en kendt sag, at grundloven rummer to uindfrie løfteparagraffer, nemlig én om
43 Folkekirken og én om andre trossamfund, der er forskellige fra denne.

44 I § 66 stilles det i udsigt, at Folkekirken "forfatning ordnes ved lov", og om de øvrige trossamfund
45 hedder det i § 69, at deres "forhold ordnes nærmere ved lov".

46 Folkekirken har endnu ikke fået nogen forfatning, men til gengæld en omfattende lovgivning, og
47 også om de øvrige trossamfund findes der spredt i lovgivningen bestemmelser, men
48 trossamfundenes forhold er som sådant ikke blevet nærmere ordnet gennem nogen
49 sammenhængende og selvstændig lovgivning.

50 Ministeren for ligestilling og kirke har nu taget skridt til at forberede en udmøntning af § 66, og for
51 de øvrige trossamfund rejser sig derfor det naturlige spørgsmål, om de også bør tage et initiativ i
52 relation til § 69. Spørgsmålet er blandt andet relevant i lyset af, at det i flere religionsretlige
53 fremstillinger antages, at når der ikke er taget skridt til at udmønte § 69 i lovgivning, så skyldes det,
54 at et ønske herom aldrig ses at være blevet fremsat fra trossamfundenes side (se fx Preben Espersen,
55 *Kirkeret*, alm. del, 2. udgave 1999, side 189).

56 "If It Works, Don't Fix It" lyder en velkendt advarsel mod at kaste sig ud i en øvelse, der måske blot
57 ender med et ringere resultat – eller sagt med andre ord: Hvad er problemet? Er der overhovedet
58 noget? Fungerer tingene egentlig ikke meget godt for de øvrige trossamfund?

59 Svaret er, at tingene fungerer, men ikke meget godt. Når Danske Kirkers Råd allerede fra sin
60 etablering har nedsat en arbejdsgruppe med navnet "Frihed og Lige Vilkår", afspejler det netop
61 behovet for forbedringer. Nok er der en uomstridt religionsfrihed i Danmark, men den manglende
62 religionslighed kan for mange ikke længere legitimeres med henvisning til historiske
63 omstændigheder, som tiden og udviklingen er løbet fra. Og ***at trossamfundenes forhold og vilkår
64 vidtgående reguleres rent administrativt og uden om lovgivningsmagten, er ikke acceptabelt i et
65 demokratisk retssamfund, der lægger vægt på magtens tredeling.*** Om den sidste påstand skriver
66 professor Henrik Zahle (i *Dansk Forfatningsret*, 3. udgave 2003, bind 3, s. 168) således: "Den
67 gældende regulering af trossamfund uden for Folkekirken er ikke tilfredsstillende. Den – vekslende
68 – forskelsbehandling af 1) Folkekirke, 2) anerkendte trossamfund og 3) godkendte trossamfund er
69 næppe holdbar".

70 1.1. Målsætning

71 Målsætningen for den drøftelse kirkerne imellem, som dette diskussionsgrundlag lægger op til, er
72 således ***at analysere behovet for en lovgivning til udmøntning af § 69.*** En sådan lovgivning må ud
73 fra rimelighedsbetragtninger sigte på at opnå større lighed mellem alle trossamfund i Danmark,
74 ***uden at denne større lighed på nogen måde skal indebære forringelser af de vilkår, Den danske
75 Folkekirke har.*** Dette diskussionsgrundlag ligger dermed på linje med den grundlæggende
76 holdning i Rapport vedrørende 'Frihed og lige vilkår', som rådet tilsluttede sig ved sit møde den
77 4. februar 2008 med vedtagelsen af, at et kommende "udvalgsarbejde bør lægge op til lovgivning,
78 der vil udfylde Grundlovens § 69, men ikke Grundlovens § 66" (Rapporten s. 26).

79

80 2.0. Baggrund

81 Som følge heraf drejer dette diskussionsgrundlag sig ***alene om indholdet af en lovgivning, der
82 opfylder Grundlovens § 69.*** Der forudsættes således ikke nogen ændring af § 4 om Den danske

83 Folkekirke, og en gennemførelse af § 66 om en forfatning for Folkekirken ligger uden for
84 oplæggets perspektiv.

85 Det noteres samtidig, at den i § 4 nævnte pligt til at understøtte Den danske Folkekirke ikke
86 afskærer staten fra at yde forskellige former for støtte til andre trossamfund, og at sådan støtte ikke
87 er i strid med bestemmelsen i § 68: ”Ingen er pligtig at yde personlige bidrag til nogen anden
88 gudsdyrkelse end den, som er hans egen” (se hertil Hans Gammeltoft-Hansen i *Danmarks Riges
89 Grundlov med kommentarer*, redigeret af Henrik Zahle, Jurist- og Økonomforbundets forlag 1999,
90 side 325: ”En afgørende begrænsning i bestemmelsens beskyttelsesområde består i, at der skal være
91 tale om *direkte* bidrag. Indirekte vil enhver, uanset religiøst tilhørsforhold, yde bidrag til
92 Folkekirken gennem de almindelige skatte- og afgiftsydelser. [...] Også en eventuel statslig støtte
93 til andre trossamfund unddrager sig på denne måde beskyttelsen efter § 68”).

94 **2.1. ”At forene sig i samfund for at dyrke Gud” (§ 67)**

95 I forbindelse med overvejelserne om en evt. udfyldelse af § 69 er det hensigtsmæssigt at se flere af
96 Grundlovens paragraffer i sammenhæng. I *Grundlovens § 67* fastslås, at ”borgerne har ret til at
97 forene sig i samfund for at dyrke Gud på den måde, der stemmer med deres overbevisning, dog at
98 intet læres eller foretages, som strider mod sædeligheden eller den offentlige orden”. Denne
99 bestemmelse hører sammen med § 77 om ytringsfriheden, § 78 om foreningsfriheden og § 79 om
100 forsamlingsfriheden til de frihedsrettigheder, som beskyttes af Grundloven. ***Det kræver således ikke
101 nogen offentligretlig forhåndsgodkendelse eller registrering at forene sig med andre i et
102 trossamfund***, at tage til orde, at danne en forening eller at forsamle sig ubevæbnet. For
103 fuldstændighedens skyld skal også Grundlovens § 70 nævnes, som siger: ”Ingen kan på grund af sin
104 trosbekendelse eller afstamning berøves adgang til den fulde nydelse af borgerlige og politiske
105 rettigheder eller unddrage sig opfyldelsen af nogen almindelig borgerpligt.”

106 I samme forbindelse må der peges på, at ***§ 67 om religionsfriheden ikke indsnævrer de øvrige
107 frihedsrettigheder, men tværtimod udvider beskyttelsen***. Dette er påpeget af Hans Gammeltoft-
108 Hansen: ”Menigheder, forsamlinger og enkeltindivider nyder i deres gudsdyrkelse de almindelige
109 rettigheder, der følger af grl. §§ 77-79 om ytringsfriheden, foreningsfriheden og forsamlings-
110 friheden. Medens beskyttelsen efter disse bestemmelser er overvejende formel – navnlig således, at
111 forhåndskontrol er afskåret – tilføjer grl. § 67 en egentlig materiel beskyttelse af de foranstaltninger
112 og handlinger, der indgår i eller knytter sig til gudsdyrkelsen. Lovgiver (og dermed forvaltning og
113 domstole) kan således ikke gribe ind i de aktiviteter, der er omfattet af beskyttelsen, hverken med
114 reguleringer eller forbud og påbud” (Hans Gammeltoft-Hansen i *Danmarks Riges Grundlov med
115 kommentarer*, Jurist- og Økonomforbundets Forlag 1999, side 322).

116 **2.2. Trossamfundenes ”forhold ordnes nærmere ved lov” (§ 69)**

117 Dette diskussionsoplæg bygger på den forståelse af Grundlovens § 69, at ***trossamfundenes
118 ”forhold” reguleres ved hjælp af offentlig ret, idet der via lovgivning sikres plads til udøvelse af
119 religion med de rettigheder og pligter, der følger heraf***. Diskussionsgrundlaget lægger således ikke
120 op til nogen privatisering og afregulering af nuværende rettigheder og pligter for kirkerne.
121 Tværtimod sikres et trossamfunds rettigheder med tilhørende forpligtelser gennem registrering.

122 Samtidigt ønsker vi at præcisere, at ***forudsætningen for den følgende skitse til udfyldelsen af § 69
123 er, at lovgivning ikke på nogen måde regulerer trossamfundenes interne forhold***. Vi forstår § 69
124 således, at Grundloven alene overlader til lovgivningsmagten at regulere trossamfundenes
125 ”forhold” – dvs. deres relationer til staten og det omgivende samfund. Det handler således ikke om
126 nogen samlet ”forfatning” for trossamfundene (modsat § 66 for Folkekirken vedkommende). Ej
127 heller drejer det sig om at lovgive om de pligter og rettigheder, som medlemmerne af et

128 trossamfund uden for Folkekirken har i forhold til dette, idet den grundlæggende ret til at træde ud
129 af trossamfundet allerede er forudsat i § 67 om religionsfriheden.

130 Med respekt for denne begrænsning, hvor det drejer sig om en samlet regulering af de ydre
131 relationer mellem trossamfund og offentlige myndigheder, skal en kommende lovgivning være
132 **problemløsende**. Det er **derfor afgørende, at kirkerne identificerer de områder, hvor de mener, at**
133 **lovgivning er ønskelig, fordi der er problemer, der skal løses.**

134 Der peges i den forbindelse på to sådanne områder:

135 1. Hvordan registreres et trossamfund, og hvordan bliver det evt. afregistreret (se punkt 3)?

136 2. Hvilke rettigheder med tilhørende forpligtelser er knyttet til registreringen (se punkt 4 og 5)?

137 Hvad rettigheder med tilhørende pligter angår, peges der på en ønskelig balance mellem to forhold.
138 På **den ene side at trossamfundene i videst muligt omfang får lige vilkår med Folkekirken**, og på
139 **den anden side, at pålagte pligter er sagligt affødt af givne rettigheder**, således at der ikke unødigt
140 lægges bånd på trossamfundene; i den forbindelse bør man være bevidst om at undgå
141 bureaukratisering.

142

143 **3.0. Registrering og afregistrering af trossamfund**

144 **3.1. Gældende praksis**

145 Hidtidig praksis med hensyn til anerkendelse eller godkendelse af trossamfund er – som så meget
146 andet på dette område – historisk bestemt. Under hensyn til Grundlovens bestemmelser kan der
147 aktuelt skelnes mellem trossamfund, der er anerkendte, trossamfund, der er godkendte, og
148 trossamfund, der hverken er anerkendte eller godkendte. I **praksis** er der ikke anden forskel mellem
149 anerkendte og godkendte trossamfund, end at førstnævnte fører ministerialbøger, tager del i
150 civilregistreringen og kan udstede attester med borgerlig gyldighed, mens sidstnævnte nok kan
151 gennemføre ægtevielser med borgerlig gyldighed, men ikke på tilsvarende måde udstede attester.

152 Begrebsmæssigt bør den historisk betingede forskel mellem anerkendt og godkendt trossamfund
153 ophæves, uden at dette dog indebærer indskrænkning af de anerkendte trossamfunds andel i
154 civilregistreringen. **Den nugældende model for godkendelse af trossamfund er uacceptabel**. Den
155 henter sit lovgrundlag i ægteskabslovens § 16, stk. 1, nr. 3, der imidlertid ikke indeholder
156 lovfæstede kriterier for udøvelse af det skøn, der tilkommer ministeren, og selv om godkendelsen
157 efter sin ordlyd alene omhandler meddelelse af vielsesbemyndigelse, tillægges den afgørende
158 betydning for administrationen af anden lovgivning såsom skattelovgivningen, retsplejeloven,
159 fondsloven og udlændingeloven.

160 Problemstillingen kan også udtrykkes ved at påpege, at **systemet i dag er, at vielsesbemyndigelse**
161 **indebærer godkendelse som trossamfund, mens det burde være godkendelsen som trossamfund,**
162 **der bl.a. medførte adgang til at opnå vielsesbemyndigelse**. Godkendelsen (registreringen) bør
163 således finde sit grundlag i en selvstændig lov, der skaber et klart hjemmelsgrundlag for
164 administrationens stillingtagen til enkeltansøgninger. En sådan lov om registrerede trossamfund må
165 samtidig klargøre, hvilke rettigheder og pligter der følger med, hvis et trossamfund ønsker
166 registrering.

167

168

169 3.2. Fremtidig praksis

170 I dette diskussionsgrundlag lægges der op til at forenkle begrebsapparatet, således at der alene
171 skelnes mellem *registrerede trossamfund* (det vil aktuelt sige alle indtil nu anerkendte og
172 godkendte trossamfund) og *ikke-registrerede trossamfund* (det vil aktuelt sige trossamfund, som
173 hidtil hverken har været anerkendte eller godkendte). Det er vigtigt at understrege, *at der således*
174 *ikke lægges op til nogen ny registreringsproces, for så vidt angår hidtil anerkendte eller*
175 *godkendte trossamfund*, idet disse alle vil være at betragte som allerede registrerede, medmindre de
176 selv ønsker af blive afregistreret. En fremtidig registreringsproces vil således kun være af betydning
177 for (nye) trossamfund, der aktuelt hverken er anerkendte eller godkendte.

178 *Det bør lovfæstes, hvordan ikke-registrerede trossamfund i fremtiden kan blive registreret, og de*
179 *bør have retskrav på at blive registreret, hvis de opfylder betingelserne.* Betingelserne for
180 registrering bør fremadrettet hvile på principperne om religions-, forenings-, forsamlings- og
181 ytringsfrihed. Fremadrettet bør lovgivningen vedr. registrering af trossamfund uden for Folkekirken
182 være så enkel som mulig, og sammenhængen mellem de rettigheder, som registreringen sikrer, og
183 de pligter, der medfølger for trossamfundet, skal være så evident, at forskellen mellem at være
184 registreret og ikke at være det er entydig og velbegrunderet.

185 Den *definition af "religion" og "trossamfund"*, som lægges til grund for registreringen, skal være
186 lovfæstet, enkel og i overensstemmelse med Den europæiske Menneskerettighedskonvention
187 (EMK), som er inkorporeret i dansk lovgivning, samt med relevante domme, der er afsagt af Den
188 europæiske Menneskerettighedsdomstol, og som Danmark har forpligtet sig til at respektere.

189 I øjeblikket meddeles godkendelse af trossamfund af *Familieretskontoret* under Ankestyrelsen
190 (under Social- og Integrationsministeriet). Det sker efter indstilling fra *Det Rådgivende Udvalg*
191 *vedrørende Trossamfund*, men der er ikke rapporteret sager, hvor den statslige myndighed ikke har
192 truffet afgørelse i overensstemmelse med Det rådgivende Udvalgs indstilling.

193 *Det rådgivende Udvalg skriver*, idet det tager udgangspunkt i sit eget vejledende regelsæt (se linket
194 nedenfor), at "et trossamfund må være baseret på en bestemt religion. Religionsbegrebet er
195 imidlertid langtfra klart. Det er historisk udmøntet i Europa og associeres især til de monoteistiske
196 skriftreligioner. Men en så snæver begrebsanvendelse indebærer brud med pluralismens principper.
197 Begrebet hviler ikke på objektive kendetegn, og der kan ikke henvises til en autoritativ,
198 videnskabelig definition. Der pågår endda en omfattende debat blandt religionsforskere om
199 fænomenets afgrænsning og vigtigste kendetegn."

200
201 Der er ingen grund til at sætte spørgsmålstejn ved seriøsiteten i *Det rådgivende Udvalgs* arbejde og
202 de resulterende vejledende retningslinjer. I et demokratisk retssamfund er det imidlertid *ikke*
203 *acceptabelt, men tværtimod forringende for retssikkerheden, at betingelserne for godkendelse af*
204 *trossamfund kan udvikles og ændres uden om lovgivningsmagten* i takt med – jævnfør citatet
205 ovenfor – "en omfattende debat blandt religionsforskere om fænomenets afgrænsning og vigtigste
206 kendetegn". Naturligvis kan det ikke udelukkes, at der selv med en lovfæstelse af betingelserne vil
207 opstå fortolkningsspørgsmål, som så må afklares gennem administrative afgørelser truffet inden for
208 det almindelige ministerstyre på grundlag af normale juridiske fortolkningsregler og i yderste fald
209 finde en løsning gennem enten domstolsafgørelse eller lovændring.

210 Et trossamfunds *ønske om registrering* må meddeles til myndighederne, der udsteder attest om, at
211 navnet er anmeldt, og registreringen godkendt. Klage over afgørelsen skal kunne behandles af
212 Ombudsmanden.

213 *Registreringen bør som i den hidtidige godkendelsespraksis omfatte* trossamfundets navn og
214 postadresse samt en kontaktperson, som er bemyndiget til at repræsentere trossamfundet. I

215 forbindelse med registreringen forelægges endvidere en trosbekendelse eller anden tekst, som
216 henviser til religionens læregrundlag og/eller læretradition, og som klarlægger, hvorledes der er tale
217 om „gudsdyrkelse“, og hvorledes denne tro giver retningslinjer for medlemmernes etik, moral og
218 adfærd; de centrale religiøse tekster (uddrag eller beskrivelse er dog tilstrækkeligt i forbindelse med
219 større tekst-traditioner); en beskrivelse af vielsesritualet og/eller andre vigtige ritualer; en
220 beskrivelse af organisationsstrukturen, hvis den er anderledes end beskrevet i vedtægterne; en kopi
221 af vedtægterne; en kopi af det seneste årsregnskab inklusiv resultatopgørelse og balance, revideret
222 eller reviewet af en registreret eller statsautoriseret revisor i henhold til danske standarder for
223 regnskabsaflæggelse og revision eller review; en erklæring om antal myndige medlemmer (fyldt 18
224 år) med fast bopæl i Danmark; en beskrivelse af præsternes eller vielsesforretternes uddannelse;
225 eventuelle oplysninger om, hvorvidt trossamfundet er offentlig registreret i et andet nordisk land;
226 eventuelle oplysninger om, hvorvidt trossamfundet har forbindelse til internationale organisationer
227 eller til en moderorganisation. Disse oplysninger skal registreringsmyndigheden gøre offentlig
228 tilgængelige på sin hjemmeside.

229 *Loven om registrering skal tillige omfatte* en bestemmelse om, hvordan et trossamfund efter eget –
230 eller mod eget – ønske kan forlade sin status som registreret trossamfund med de hertil hørende
231 rettigheder og pligter. *Trossamfund, der ønsker at forblive uregistrerede, eller som bliver*
232 *afregistreret, kan hverken opnå de nedennævnte rettigheder eller pålægges de hermed forbundne*
233 *forpligtelser.*

234

235 **4.0. Grundregistrering af trossamfund**

236 **4.1. Rettigheder og pligter for alle registrerede trossamfund**

237 Medlemmerne af trossamfund, som registreres, opnår ret til fradrag for ydelser og gaver til
238 trossamfundet i overensstemmelse med ligningsloven § 8a og 12.

239 Ligesom Folkekirken får de pågældende trossamfund under respekt af lovgivningen om persondata
240 ret til i digital form at registrere deres medlemmers cpr-numre med henblik på adresse-
241 vedligeholdelse, statistik og opkrævning af medlemsbidrag samt – for de relevante trossamfunds
242 vedkommende – digitalisering af ministerialbogsføringen, attestudstedelse m.v.

243 Et registreret trossamfund skal årligt redegøre for, at betingelserne for registreringen fortsat er
244 opfyldt, jf. punkt 3.2. Denne redegørelse omfatter offentliggørelse og indberetning af
245 trossamfundets årsregnskab.

246

247

248

249 **5.0. Rettigheder og pligter, gældende for trossamfund, der herudover opfylder** 250 **særlige betingelser**

251 Ud over, hvad der følger af grundregistreringen, kan trossamfund – delvist med baggrund i deres
252 historisk tildelte status – tillægges en række rettigheder med tilhørende pligter, som er anført i dette
253 afsnit.

254

255 **5.1. Ministerialbogsførende trossamfund**

256 Registrerede trossamfund, der hidtil har ført ministerialbøger og dermed har medvirket til
257 civilregistreringen, herunder i forbindelse med navngivning, *kan fortsætte* hermed, og der skal
258 åbnes adgang til, at det hermed forbundne samspil med CPR-registret/Personregistrering.dk skal

259 kunne ske digitalt. Det skal endvidere være muligt for disse trossamfund ud fra saglige kriterier at
260 få behandlet ønsker om ændringer i tilknytningen mellem menigheder og ministerialbogsføring.

261 **5.2. Vielsesbemyndigelse**

262 Et registreret trossamfunds præster eller tilsvarende har vielsesbemyndigelse (vielse med borgerlig
263 gyldighed) i henhold til ægteskabslovgivningens bestemmelser, medmindre trossamfundet i
264 forbindelse med registreringen helt eller delvist fraskriver sig en sådan bemyndigelse. *Hvis* et
265 trossamfund imidlertid påtager sig sådanne opgaver, medfører det tilsvarende *administrative*
266 forpligtelser, som Folkekirkenes præster er underlagt. I den forbindelse skal registrerede trossamfund
267 med vielsesbemyndigelse have mulighed for at kunne kommunikere digitalt med den pågældende
268 kommune omkring vielsespapirerne.

269

270 **5.3. Opkrævning af medlemsbidrag**

271 Registrerede trossamfund skal, *hvis* de ønsker det og vil leve op til relevante vilkår, kunne opnå
272 statens hjælp til at opkræve "kirkeskat" som kildeskat efter den svenske model, der er nærmere
273 beskrevet af *Danske Kirkers Råd* (se bilaget nedenfor). Trossamfund, hvis medlemsbidrag
274 opkræves på denne måde, skal i forbindelse med deres årsregnskab offentliggøre fordelingen af de
275 opkrævede midler mellem menigheder, institutioner, tjenester m.v.

276 **5.4. Offentlige tilskud**

277 Registrerede trossamfund skal være ligestillede med Folkekirken, når det handler om at kunne opnå
278 statslige og/eller kommunale tilskud til bevaringsværdige bygningers vedligeholdelse og til
279 bygningsforbedringer og lignende, herunder til tilgængelighedsforbedringer af eksisterende
280 bygninger med borgerrettet servicefunktion. Kommunerne skal endvidere være berettigede til at yde
281 bidrag til registrerede trossamfunds opførelse af kirker eller tilsvarende, fx gennem at stille en
282 grund til rådighed efter samme regler, som er gældende for sådanne bidrag til byggerier i
283 Folkekirken.

284 **5.5. Statens uddannelsesstøtte**

285 Under hensyn til, at trossamfund uden for Folkekirken ofte er så små, at de ikke er i stand til at
286 tilvejebringe teologiske uddannelsesmuligheder her i landet, skal studerende, der gennemfører
287 teologisk uddannelse ved forskningsbaserede og/eller -relaterede institutioner i udlandet, kunne
288 medbringe dansk SU.

289 **5.6. Udenlandske forkyndere**

290 Registrerede trossamfund er berettiget til i henhold til Udlændingeloven at opnå opholdstilladelse til
291 udenlandske forkyndere, missionærer og/eller medlemmer af religiøse ordenssamfund, der skal
292 virke inden for trossamfundet.

293

294 **6.0. Opsamling**

295 Som det er fremgået indledningsvis, er dette diskussionsgrundlag *et oplæg til en samtale mellem*
296 *Danske Kirkers Råds medlemskirker og ikke et forslag til umiddelbar stillingtagen.*
297 Arbejdsgruppen *Frihed og Lige Vilkår* forestiller sig derimod, at indholdet – efter den indledende
298 og opklarende drøftelse på rådsmødet den 16. januar 2013 – gøres til genstand for en intern dialog i
299 den enkelte kirke med sigte på, at indholdet på et senere tidspunkt atter kan blive drøftet på et
300 rådsmøde i lyset af kirkernes bemærkninger.

301 I erkendelse af, at kirkernes holdninger og interesser ikke nødvendigvis er sammenfaldende, lægger
302 arbejdsgruppen afgørende vægt på, at rådets medlemskirker selvstændigt må tage stilling til, i
303 hvilken udstrækning de vil stille sig bag de tanker og konkrete forslag, som diskussionsgrundlaget
304 er båret af.

305 Afslutningsvis gør arbejdsgruppen opmærksom på, at også spørgsmålet om begravelsesmyndighed
306 har været drøftet, uden at der dog er fundet tilfredsstillende grundlag for at foreslå en ændring af
307 den gældende ordning.

308

309

310 **7.0. Henvisninger**

311

312 **Internationale konventioner/dokumenter**

313 Den europæiske Menneskerettighedskonvention (EMK) § 9 om religionsfrihed:

314 [http://menneskeret.dk/menneskerettigheder/europa,+oplysning+og+rettigheder/europar%c3%a5det/
315 emrk/18+artikler/9+samvittigheds-+og+religionsfrihed](http://menneskeret.dk/menneskerettigheder/europa,+oplysning+og+rettigheder/europar%c3%a5det/emrk/18+artikler/9+samvittigheds-+og+religionsfrihed)

316

317 **Vedr. den norske model**

318 FOR 2005-04-19 nr. 345: Forskrift om registrerte og uregistrerte trossamfund:

319 <http://www.lovdato.no/cgi-wift/ldles?doc=/sf/sf/sf-20050419-0345.html>

320

321 **Vedr. den svenske model**

322 Lag (1998:1593) om trossamfund:

323 <https://lagen.nu/1998:1593>

324 Förordning (1999:731) om registrering av trossamfund:

325 <http://www.immi.se/lagar/1999731.htm>

326

327 **Vedr. den danske model**

328 Den danske grundlov – se Kap. 7, §§ 66-70:

329 www.grundloven.dk

330

331 **Vejledende retningslinjer for godkendelse af trossamfund**

332 [http://www.familiestyrelsen.dk/fileadmin/user_upload/Trossamfund/Vejledende_retningslinjer_tros
333 samfund.pdf](http://www.familiestyrelsen.dk/fileadmin/user_upload/Trossamfund/Vejledende_retningslinjer_trossamfund.pdf)

334

335 **Vedr. den finske og islandske model**

336 "Law and Religion in the 21st Century - Nordic Perspectives", red. af Lisbet Christoffersen, Kjell

337 Åke Modéer og Svend Andersen, DJØF Publishing 2010, Finland s. 89, Island s. 107

338

339 **Litteratur**

340 I efteråret 2012 udkom '*Fremtidens danske religionsmodel*', hvor Grundlovens løfteparagraffer er
341 genstand for forskning og drøftelse. I den forbindelse kommer nogle af forfatterne specifikt ind på
342 Grundlovens § 69 på en måde, der kan have interesse for vores drøftelse. Vi vil i den forbindelse
343 især fremhæve følgende i hvert af bogens fire hovedafsnit: 1) Om den danske religionsmodel i
344 komparativ – nordisk, europæisk, amerikansk og islamisk – belysning, se s. 41-53 samt s. 88f. 2)
345 Om indsigter fra den danske religionsmodels historie fra middelalder til nutid, herunder især om
346 religionsbegreb og religionspolitik før og efter 1849 samt de politiske partiers religionspolitik i
347 1900-tallet, se s. 199f samt s. 204f. 3) Om den danske religionsmodels strukturer i dag, se s. 239-
348 256 samt s. 291-307. Og 4) om fremtidsperspektiver for den danske religionsmodel, se s. 335f,
349 348f, 351f samt s. 371-384. – '*Fremtidens danske religionsmodel*' er redigeret af Lisbet Christof-
350 fersen, Hans Raun Iversen, Niels Kærgaard og Margit Warburg. Forlaget Anis 2012, 392 sider.

351 **Bilag**

352

353 **Danske Kirkers Råds notat om "Kirkeskat som kildeskat"**

354

355

356

357

358

359

360

**Kortfattet fremstilling
af Danske Kirkers Råds forslag om en adgang
for trossamfund uden for Folkekirken til opkrævning af
medlemsbidrag over kildeskattesystemet**

361

362

1. I det følgende gives i punktform en oversigt over de bærende principper i Danske Kirkers Råds¹ forslag om "kirkeskat som kildeskat".

363

364

365

2. Danske Kirkers Råd rejser sagen over for Ministeriet for Ligestilling og Kirke samt Skatteministeriet med understregning af, at en ordning må være åben for alle anerkendte eller godkendte trossamfund, som selv ønsker det, og som lever op til relevante vilkår.

366

367

368

3. Godkendelse af trossamfund meddeles af Social- og Integrationsministeriet, Familiestyrelsen, efter herom gældende regler. Etablering af en særlig godkendelsesordning i forbindelse med opkrævning af medlemsbidrag er således uforholdsmæssig.

369

370

4. I forhold til en ordning med medlemsbidrag betalt over kildeskattesystemet skal der ikke være forskel på anerkendte og godkendte trossamfund.

371

372

373

5. Det skal være frivilligt for et anerkendt eller godkendt trossamfund, om det ønsker at tilslutte sig en sådan ordning. Trossamfundenes holdninger og interesser er forskellige, hvilket må respekteres.

374

375

376

6. De økonomiske vilkår og bidragsmuligheder (herunder muligheder for fradrag i henhold til ligningslovens §§ 8a og 12) for medlemmer og trossamfund, der ikke tilslutter sig ordningen, må ikke derved forringes, jf. herved Danske Kirkers Råds udtalelse af 31. maj 2007.

377

378

379

7. Den danske Folkekirkes ordning med hensyn til opkrævning af kirkeskat påvirkes ikke af indførelsen af en ordning for andre trossamfunds vedkommende, ligesom Folkekirken heller ikke på anden måde berøres negativt heraf.

380

381

8. Blandt flere mulige modeller har Danske Kirkers Råd blandt andet derfor taget den ordning som model, som siden 2001 har været gældende i Sverige.²

382

383

384

9. Indførelse af en ordning for andre trossamfunds vedkommende strider ikke mod Grundlovens § 4, der forpligter staten til at understøtte Folkekirken, men ikke afskærer staten fra at yde bistand til andre trossamfund end Folkekirken.³

385

386

10. Ligesom det er tilfældet for Folkekirkens vedkommende, skal der ikke opnås fradrag for det medlemsbidrag, der betales over kildeskattesystemet. Samtidig bør medlemmer af alle

---

¹ Danske Kirkers Råd samler repræsentanter for Folkekirken og 15 andre kristne kirker i Danmark.

² Ti år efter indførelsen af den svenske ordning er følgende otte trossamfund omfattet af den: *Svenska Missionskyrkan, Romersk-katolska kyrkan, Svenska Alliansmissionen, Svenska Baptistsamfundet, Evangeliska Frikyrkan, Frälsningsarmén, Metodistkyrkan i Sverige og Pingst - fria församlingar i samverkan*. Senest har den svenske regering den 3 november 2011 besluttet, at *Bosniakiska Islamiska Samfundet* kan omfattes af ordningen.

³ Ifølge professor *Henning Koch* og ombudsmand *Hans Gammeltoft-Hansen* afskærer den i Grundlovens § 4 nævnte pligt til at understøtte Den danske Folkekirke ikke staten fra at yde forskellige former for støtte til andre trossamfund, se herved *Danmarks Riges Grundlov*, med kommentarer, redigeret af Henrik Zahle. Jurist- og Økonomforbundets forlag, 1999. Side 47.

- 387 trossamfund have samme adgang til fradrag for bidrag til aktiviteter i forbindelse med deres
388 trossamfund, som Folkekirken medlemmer har,⁴ jf. herved ligningslovens §§ 8a og 12.
- 389 11. Af forenklingsgrunde regnes der for trossamfund uden for Folkekirken med en fælles
390 landsdækkende bidragsprocent på 1 procent af den skattepligtige indtægt. Dette svarer til
391 ordningen i Sverige.
- 392 12. Der kræves ingen særskilt ligning, da medlemsbidraget for den enkelte beregnes på samme
393 måde som for kommuneskattens og den Folkekirkelige kirkeskats vedkommende.
- 394 13. Det merprovenu, som de offentlige kasser opnår ved bortfaldet af fradragsmuligheden for
395 medlemsbidrag, der betales over kildeskattesystemet, vil finansiere det offentliges udgifter til
396 administration af ordningen, der derfor – ligesom for Folkekirken vedkommende – bør være
397 gratis for de tilsluttede trossamfund.⁵
- 398 14. Udover at være anerkendt eller godkendt efter de herom gældende regler bør et trossamfund
399 for at komme med i ordningen leve op til relevante vilkår, herunder have en vis størrelse
400 (1.000 medlemmer har været nævnt som et eksempel), have vedtægtsmæssigt og
401 administrativt ordnede forhold, en fast organisatorisk struktur og en stabil økonomi.
402 Trossamfundet skal endvidere være rimeligt etableret i Danmark (være passende udbredt i
403 landet og have virket her mere end i en ganske kort årrække).
- 404 15. Et trossamfund skal kunne fremlægge skriftligt samtykke fra de personer, hvis medlemsbidrag
405 skal opkræves som led i skattesystemet. Hvis trossamfundets love eller vedtægter indeholder
406 regler om, at medlemmerne er skyldige at betale bidrag til trossamfundet, anses medlemmerne
407 for at have givet et sådant samtykke. Dette svarer til ordningen i Sverige.
- 408 16. Det påhviler et trossamfund, der er omfattet af ordningen, selv at føre et medlemsregister
409 baseret på CPR-numre, således at trossamfundet årligt – fx inden 1. november – kan tilstille
410 SKAT en årsfil indeholdende CPR-numrene for de personer, som i det følgende kalenderår
411 skal betale medlemsbidrag. Medlemsregistret skal administreres i overensstemmelse med
412 registerlovgivningens forskrifter. Det forudsættes herved, at en lovgivning om en ordning som
413 den foreslåede vil give et anerkendt trossamfund fornøden hjemmel til i medlemsregistret at
414 notere CPR-numre, som er indeholdt i trossamfundets kirke- og ministerialbøger, således at
415 ordningen kan fungere som for Folkekirken vedkommende.
- 416 17. Hvor et trossamfund for en periode har fritaget et medlem for at betale sit medlemsbidrag
417 over kildeskattesystemet, skal det pågældende medlems CPR-nummer ikke medtages i
418 årsfilen.⁶ SKAT har således ingen opgaver i henseende til at administrere, hvem der er
419 bidragspligtig til det enkelte trossamfund. Ved et møde i juni 2007 mellem en af
420 Kirkeministeriet og Skatteministeriet nedsat fælles embedsmandsgruppe og repræsentanter for
421 Danske Kirkers Råd konstateredes det, at gennemførelse af en ordning som den svenske ikke
422 ville indebære nævneværdige tekniske eller administrative problemer for SKAT.

---

⁴ Nævnes kan, at der blandt andet kan fratrækkes bidrag til Mission Afrika og en række andre missionsselskaber, Folkekirken Nødhjælp, Areopagos Danmark, Danmarks Folkekirkelige Søndagsskoler, Dansk Oase, Danske Sømands- og Udlandskirker, Foreningen af evangelisk-lutherske valgmenigheder i Danmark, KFUM's Soldatermission i Danmark, Kirkefondet, Kirkelig Forening for Den Indre Mission i Danmark, Kirkens Korshær, Landsforeningen KLF, Kirke og Medier, ligesom der eksempelvis opnås fradrag for bidrag til den katolske nødhjælpsorganisation Caritas. Alle de her nævnte er godkendt til at modtage bidrag, der berettiger til ligningsmæssige fradrag såvel efter § 8a som efter § 12.

⁵ Ved en gennemsnitlig skattepligtig indkomst på 200.000 kr. og et bidrag på 1 % vil bortfaldet af fradragsretten medføre et merprovenu for det offentlige på ca. 660 kroner for hvert betalende medlem. Til sammenligning kan nævnes, at det svenske skattevæsen til dækning af omkostningerne ved ordningen opkræver 21 kr. pr. betalende medlem.

⁶ Nævnes kan i den forbindelse, at ca. 57.000 medlemmer af Den katolske Kirke er omfattet af den tilsvarende ordning i Sverige, mens ca. 2.000 medlemmer er blevet fritaget for at betale deres medlemsbidrag på denne måde.

- 423 18. Det er forudsat, at SKAT udbetaler det indkomne provenu af medlemsbidrag til det
424 pågældende trossamfund, som i overensstemmelse med egne regler selv forestår fordelingen
425 mellem sine menigheder og aktiviteter og offentliggør et regnskab for denne fordeling.
- 426 19. SKAT vil alene anvende årsfilens CPR-numre i forbindelse med opkrævningen af
427 medlemsbidrag, og der vil ikke i CPR-registret ske registrering af det religiøse tilhørsforhold
428 for medlemmer af trossamfund uden for Folkekirken. Lovgivningen giver således ikke SKAT
429 adgang til at oprette selvstændige registre, der tjener det formål at registrere, hvilke
430 skatteydere der betaler medlemsbidrag til det enkelte trossamfund.